

particular from a perspective of providing these regions with higher agrarian educational institutions; the proportion of students of higher agrarian educational institutions within the whole population as well as human resourcing of agricultural enterprises with graduates. Based on the analysis performed, the author has made the following conclusions:

- under conditions of market economy in Ukraine agricultural sector is one of top-priority line of the national business;
- the analysis of territorial and economic regions of Ukraine in terms of training specialists for agricultural industry is relevant;
- the distribution of higher agrarian educational institutions in the above mentioned regions is unequal;
- the level of staff support of agricultural enterprises of cooperative manufacturing arrangement by graduates of agrarian universities is about 5.96-11.57 people per enterprise.

Proceeding from the research, we can recommend activation of training future specialists-agrarians at higher educational institutions of Black Sea, Dnieper and Central economic regions. They are the following: Dnepropetrovsk State Agrarian and Economic University, Tavria State Agrotechnological University, Odessa State Agrarian University, State Higher Educational Institution "Kherson State Agrarian University", Mykolayiv National Agrarian University, Uman National University of Horticulture and Kyrovograd National Technical University.

Keywords: zoning, territorial and economic region, agrarian university, future specialist, human resourcing, agricultural enterprise, percentage value.

Рецензент: д. пед. н., проф. О. В. Биковська

Подано до редакції 06.06.2016

УДК: 659.1-051:005.336.2

Ірина Ігорівна Титаренко,
аспірант кафедри психології та педагогіки,
Національний університет «Києво-Могилянська академія»,
вул. Григорія Сковороди, 2, м. Київ, Україна

КОМПОНЕНТИ ФОРМУВАННЯ КОНФЛІКТОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З РЕКЛАМИ ТА ЗВ'ЯЗКІВ З ГРОМАДСЬКІСТЮ

У статті уточнено поняття «конфліктологічна компетентність майбутніх фахівців із реклами та зв'язків з громадськістю» як інтегроване особистісне утворення, що сприяє якісному здійсненню професійної діяльності в умовах конфлікту. З'ясовано, що формування конфліктологічної компетентності доцільно реалізовувати в процесі фахової підготовки. Визначено компоненти формування конфліктологічної компетентності майбутніх фахівців із реклами та зв'язків із громадськістю, а саме: мотиваційно-ціннісний, когнітивно-практичний та контроль-корегульований.

Ключові слова: конфліктологічна компетентність, компонент, майбутні фахівці з реклами та зв'язків із громадськістю.

Постановка проблеми. Професійний розвиток особистості відбувається в процесі пізнання нею функціональних завдань професії, усвідомлення власної ролі в ній та забезпечується через цілеспрямоване включення до системи професійної підготовки. Як відомо, для професійного середовища є характерною конфліктогенність, тому в процесі фахової підготовки у ВНЗ необхідно виховувати у студентів прагнення до гармонізації міжособистісних стосунків для плідної співпраці суб'єктів професійної діяльності; забезпечувати здобуття ними особливих, професійно зорієнтованих конфліктологічних знань з метою адекватного сприйняття та розуміння конфліктів; розвивати конфліктологічні вміння майбутніх фахівців для ефективного реалізації професійних функцій в умовах конфлікту; спрямовувати студентів до набуття прак-

тичного досвіду вирішення конфліктів із метою зменшення деструктивного впливу та переведення них у конструктивне русло. У зв'язку із цим, набуває актуальності проблема формування конфліктологічної компетентності майбутніх фахівців у процесі професійної підготовки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У психолого-педагогічній літературі існують різні визначення поняття «конфліктологічна компетентність». Учені визначають її як здатність, складову, вид, інтегроване утворення тощо. Зокрема Л. Мухіна інтерпретує конфліктологічну компетентність як здатність використовувати спеціальні психологічні знання, уміння та навички поведінки у конфліктних ситуаціях та здатність до попередження цих ситуацій [7, с. 335-336]. І. Козич визначає конфліктологічну ком-

петентність як одну зі *складових* необхідної частини професійної компетентності, яка передбачає мистецтво індивідуальної роботи з особистістю, володіння різноманітними «ключами» комунікації, спеціальними методами організації власної психіки, засобами зниження рівня емоційного напруження та тривожності; як рівень розвитку обізнаності особистості про діапазон можливих стратегій конфлікуючих сторін, уміння надати допомогу в реалізації конструктивної взаємодії в конкретній конфліктній ситуації [4, с. 9]. Аналогічну думку щодо розуміння сутності конфліктологічної компетентності має Л. Котлова, яка зазначає, що зазначений концепт є *видом* професійної компетентності та водночас відноситься до соціальної компетентності, а тому містить перцептивну, комунікативну, міжособистісну й управлінську компетентності, реалізує прикладні (ситуативні) аспекти спеціальної професійної діяльності [5, с. 182].

Найбільш змістовним, на нашу думку, є визначення, що його пропонує О. Климентьєва, підкреслюючи, що конфліктологічна компетентність є *інтегрованим особистісним утворенням*, що відображає теоретичну та практичну готовність майбутнього фахівця до попередження і вирішення конфліктів, тобто до здійснення антиконфліктної професійної діяльності [3, с. 275].

Педагогічно цінним є ствердження А. Гірника про те, що конфліктологічну компетентність необхідно формувати в процесі підготовки спеціаліста, який у подальшому продовжує її набувати разом із досвідом роботи [1, с. 19]. Інші науковці також акцентують на важливості здійснювати формування конфліктологічної компетентності в процесі фахової підготовки, зокрема майбутніх викладачів (Л. Мухіна, Г. Сирова, Л. Шаповал, О. Шаповал) [7; 8], соціальних педагогів (І. Козич) [4], практичних психологів (Л. Котлова) [5], правоохоронців (О. Климентьєва) [3]. Проте, як свідчить аналіз наукових досліджень, питання формування конфліктологічної компетентності майбутніх фахівців із реклами та зв'язків із громадськістю не були предметом системних досліджень вітчизняних учених.

Метою статті є уточнення сутності поняття «конфліктологічна компетентність майбутніх фахівців з реклами та зв'язків з громадськістю» через аналіз компонентів її формування в процесі фахової підготовки.

Методи дослідження: вивчення, аналіз і узагальнення науково-педагогічної літератури з метою розкриття основних дефініцій досліджуваної проблеми; педагогічні спостереження з метою визначення компонентів формування конфліктологічної компетентності майбутніх фахівців з реклами та зв'язків з громадськістю.

Виклад основного матеріалу. Актуалізація окресленої проблеми пов'язана з удосконаленням професійної підготовки майбутніх фахівців з реклами та зв'язків з громадськістю. Зокрема А. Мельниченко

наголошує на тому, що завданням таких фахівців є формування громадської думки з метою розв'язання складних суперечностей суспільного розвитку, створення в суспільстві атмосфери взаєморозуміння та злагоди [6, с. 142]. Необхідність вирішувати конфлікти закладена в самій сфері зв'язків із громадськістю, яка, за словами О. Чумікова та М. Бочарова, є системою інформаційно-аналітичних та процедурно-технологічних дій, спрямованих на гармонізацію взаємин усередині певного проекту, а також між його учасниками та зовнішнім оточенням із метою успішної реалізації цього проекту [9, с. 13].

В. Шиян серед необхідних якостей майбутнього фахівця з реклами та зв'язків із громадськістю виокремлює високий рівень професійної підготовки, ґрунтованості та обізнаності в різних галузях знань, мистецтва та культури, дотримання правил професійного етикету, вміння презентації (самопрезентації), вміння формувати громадську думку, навички організації спеціальних заходів тощо [10, с. 80].

Значущою для нашого дослідження є думка Н. Грицюти щодо особливих моральних вимог, що висуваються до фахівців із реклами та зв'язків з громадськістю з метою уникнення конфлікту інтересів, а саме: не представляти інтереси, що конфлікують чи конкурують, без чіткого погодження зацікавлених сторін; не представляти конфліктні та конкурентні інтереси без згоди на повну відкритість інформації; не служити своєю діяльністю інтересам невідомих осіб; дотримуватись конфіденційності, професійної таємниці, уникати або етично вирішувати конфлікти інтересів. Також, за словами автора, рекомендовано не гарантувати клієнтам результатів, що перебувають за межами професійних можливостей, щоб не псувалася репутація професії [2, с. 133].

Заслугують на увагу погляди зарубіжних учених щодо професійних якостей фахівців з реклами і зв'язків з громадськістю. Зокрема в дослідженні А. Палеа узагальнено думки різних авторів та представлено декілька класифікацій цих якостей, зокрема тих, що стосуються конфліктологічної компетентності фахівців з реклами та зв'язків з громадськістю, а саме: здатність бути посередником у конфліктах і консультантом у переговорах; знаходити нові та ефективні рішення проблем; переконувати інших, сприяти зміні їх сприйняття, думок та поведінки; вести раціональну бесіду, дебати, дискусії [11, с. 18-20].

Усе зазначене вище свідчить про доцільність формування конфліктологічної компетентності майбутніх фахівців з реклами та зв'язків з громадськістю в процесі їхньої фахової підготовки у ВНЗ.

Доречно відзначити, що компоненти структури конфліктологічної компетентності в основному є подібними в наукових працях дослідників. Л. Мухіна визначила професійні характеристики (знання, уміння, навички) та особистісні якості (рефлексія власної поведінки, емпатія, емоційна гнучкість, педагогічний

такт, креативність, саморозвиток, самоаналіз, відкритість, етичність, духовність) [7, с. 337].

Л. Котловою в структурі конфліктологічної компетентності виокремлено наявність конфліктологічних знань; володіння соціальними технологіями профілактики, управління, мінімізації деструктивних форм конфлікту; сформованість професійного типу мислення, який містить рефлексивність, методологічність, саногенність, об'ємність, креативність; володіння технологіями психогієни і стресостійкості в конфліктах; дотримання професійно-етичного кодексу конфліктолога [5, с. 184].

Значною мірою погляди, співзвучні з поглядами вищенаведених авторів щодо компонентів конфліктологічної компетентності майбутніх фахівців, має О. Климентьєва. Дослідницею виявлено наступні компоненти конфліктологічної компетентності: особистісний (спрямованість майбутнього фахівця на здійснення антиконфліктної діяльності складає сукупність його соціальних настанов, ціннісних орієнтацій, мотивів, нахилів, інтересів, потреб); когнітивний (сукупність психолого-педагогічних і конфліктологічних знань, оволодіння якими забезпечує теоретичну готовність до здійснення антиконфліктної діяльності); операційно-діяльнісний (сукупність дій, операцій, що забезпечують запобігання й розв'язання конфліктів, проблемних і конфліктних ситуацій у практичній діяльності, умінь і навичок, якість засвоєння й узагальнення яких необхідні для успішного й адекватного здійснення антиконфліктної діяльності) [3, с. 273-274].

Ураховуючи погляди вчених щодо структури конфліктологічної компетентності, а також вимог, що висуваються до майбутніх фахівців із реклами та зв'язків з громадськістю, визначаємо конфліктологічну компетентність як інтегроване особистісне утворення, що сприяє якісному здійсненню професійної діяльності в умовах конфлікту. Виокремлюємо наступні компоненти формування конфліктологічної компетентності майбутніх фахівців із реклами та зв'язків з громадськістю, а саме: мотиваційно-ціннісний, когнітивно-практичний та контрольнo-корегувальний.

Мотиваційно-ціннісний компонент формування конфліктологічної компетентності майбутніх фахівців із реклами та зв'язків з громадськістю відображає спрямованість особистості на конструктивне вирішення конфлікту, подолання розбіжностей та нерозуміння, встановлення моральних стосунків з іншими людьми в процесі професійної діяльності.

Когнітивно-практичний компонент передбачає наявність необхідних знань та вмінь якісного здійснення професійної діяльності в умовах конфлікту. Вважаємо, що майбутній фахівець із реклами та зв'язків з громадськістю має здобути сукупність інте-

грованих знань з різних навчальних дисциплін про сутність, природу та способи подолання конфліктів та вміння як сукупність поведінкових актів, що проявляються в діяльності. Конфліктологічні вміння відображають опанування майбутнім фахівцем прийомів і способів, що ґрунтуються на відповідних знаннях, його здатність ефективно здійснювати професійну діяльність в умовах конфлікту.

Виокремлюємо такі групи конфліктологічних умінь майбутнього фахівця з реклами та зв'язків з громадськістю: комунікативні (уміння ініціювати взаємодію в процесі спілкування з метою попередження негативних конфліктів); перцептивні (уміння сприймати, розуміти й оцінювати себе та інших); прогностичні (уміння передбачати поведінку іншої людини в процесі діалогу та визначати способи впливу на неї); креативні (уміння знаходити та застосовувати оптимальні способи вирішення конфліктів); саморегуляції (уміння зберігати рівновагу в ситуації конфлікту).

Контрольно-корегувальний компонент формування конфліктологічної компетентності майбутніх фахівців із реклами та зв'язків з громадськістю передбачає сформованість конфліктологічної позиції, яку розуміємо як систему вольових і емоційно-оцінних ставлень до професійної діяльності в умовах конфлікту, самовдосконалення себе як її суб'єкта. Конфліктологічна позиція, з одного боку, зумовлюється дією внутрішніх джерел активності майбутнього фахівця з реклами та зв'язків з громадськістю, а з іншого – вимогами, що висуваються до нього в процесі професійної діяльності.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Таким чином, на основі аналізу психолого-педагогічної літератури та вимог до підготовки фахівців із реклами та зв'язків з громадськістю конфліктологічну компетентність визначено як інтегроване особистісне утворення, що сприяє якісному здійсненню професійної діяльності в умовах конфлікту. Компонентами формування конфліктологічної компетентності майбутніх фахівців із реклами та зв'язків із громадськістю є мотиваційно-ціннісний (спрямованість особистості на конструктивне вирішення конфлікту), когнітивно-практичний (сукупність інтегрованих знань з різних навчальних дисциплін про конфлікт та способи його подолання), контрольнo-корегувальний (конфліктологічна позиція як система вольових і емоційно-оцінних ставлень до професійної діяльності в умовах конфлікту).

Перспективами подальших досліджень є теоретичне обґрунтування технології формування конфліктологічної компетентності майбутніх фахівців із реклами та зв'язків з громадськістю.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гірник А. Конфліктологічна компетентність як складова професійної компетентності сучасного фахівця / А. Гірник // Зб. матеріалів III Міжнар. наук.

конф. «Соціально-гуманітарні вектори педагогіки вищої освіти» (м. Харків, ХНТУСГ ім. П. Василенка, 13-14 трав. 2011 р); М-во освіти і науки, молоді та

спорту України, Харків. нац. техн. ун-т сільського госп-ва ім. П. Василенка [та ін.]. – Х., 2011. – С. 19-22.

2. Грицюта Н. М. Професійна етика PR-діяльності : сутність поняття, принципи / Н. М. Грицюта // *Держава та регіони. Сер. : Соціальні комунікації : наук.-вироб. журн. ; Класич. приват. ун-т. – Запоріжжя*, 2014. – № 4. – С. 130-135.

3. Климентьева О. С. Конфліктологічна компетентність як складова професіоналізму майбутніх правоохоронців / О. С. Климентьева // *Педагогіка та психологія : зб. наук. пр. ; Харк. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Х., 2015. – Вип. 51. – С. 269-276.*

4. Козич І. В. Формування конфліктологічної компетентності соціального педагога в умовах магістратури : автореф. дис. на здобуття наук. ступ. канд. пед. наук : спец. 13.00.05 «Соціальна педагогіка» / І. В. Козич ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К., 2008. – 24 с.

5. Котлова Л. О. Формування конфліктологічної компетентності майбутніх практичних психологів / Л. О. Котлова // *Практична психологія освіти XXI ст. : проблеми та перспективи : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (Умань, 20-21 травня 2014 р.) ; МОН України, Уманськ. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини. – Умань, 2014. – С. 180-184.*

6. Мельниченко А. А. До питання вдосконалення вітчизняної системи підготовки фахівців у сфері зв'язків з громадськістю / А. А. Мельниченко, А. П. Киричок // *Держава та регіони. Сер. : Соціальні комунікації : наук.-вироб. журн. ; Класич. приват. ун-т. – Запоріжжя*, 2014. – № 4. – С. 142-146.

REFERENCES

1. Hirnyk, A. (2011). Konfliktolohichna kompetentnist yak skladova profesiinoi kompetentnosti suchasnoho fakhivtsia [Conflict competence as part of professional competence of a modern expert]. *Zbirnik materialiv III Mizhnar naukovoї konferentsii «Sotsialno-humanitarni vektory pedahohiky vyshchoi osvity» - Proceedings of the 3d International Conference “Socio-humanitarian vectors of higher education pedagogy”*. (pp. 19-22). Kharkiv: Kharkivskiy natsionalnyi tekhnichnyi universytet silskoho hospodarstva im. P. Vasylenka [in Ukrainian].

2. Hrytsiuta, N. M. (2014). Profesiina etyka PR-diiálnosti : sutnist poniattia, pryntsyipy [Professional ethics of PR-activity: essence of the concept, principles]. *Derzhava ta rehiony. Seriya: Sotsialni komunikatsii – The state and the regions*, 4, 130-135. Zaporizhzhia [in Ukrainian].

3. Klymentieva, O. S. (2015). Konfliktolohichna kompetentnist yak skladova profesionalizmu maibutnikh pravookhorontsiv [Conflict competence as a component of future law enforcement officers]. *Pedahohika ta psykholohiia – Pedagogy and psychology*, 51, 269-276 [in Ukrainian].

4. Kozych, I. V. (2008). Formuvannia konfliktolohichnoi kompetentnosti sotsialnoho pedahoha v umovakh mahistratury [The formation of conflict competence of a social teacher in the process of obtaining Master's degree]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kyiv:

7. Mukhina L. M. Teoretiko-metodologichni pidkhody do rozglyadu ponyattia konfliktolohichnoi kompetentnosti yak skladovoi profesiinoi kompetentnosti vykladacha / L. M. Mukhina // *Aktualni problemy psikhologii : zb. nauk. pr. ; Naц. akad. ped. nauk Ukraini, In-t psikhol. im. G. S. Kostyuka. – K., 2015. – T. 7, Vип. 38. – С. 328-339.*

8. Сирова Г. О. Конфліктологічна компетентність як складова педагогічної діяльності викладача ВНЗ / Г. О. Сирова, Л. Г. Шаповал, О. В. Шаповал та ін. // *Впровадження нових технологій за кредитно-модульної системи організації навчального процесу у ВМ(Ф)НЗ III-IV рівнів акредитації : матеріали Всеукр. навч.-наук. конф., присвяченої 55-річчю Тернопільськ. держ. мед. ун-ту ім. І. Я. Горбачевського МОЗ України, (Тернопіль, 26-27 квітня 2012 р.)*. – Тернопіль, 2012. – С. 561-562.

9. Чумиков А. Н. Связи с общественностью : теория и практика : учебник / А. Н. Чумиков, М. П. Бочаров. – 6-е изд., перераб. и доп. – М.: Дело АНХ, 2010. – 608 с.

10. Шиян В. О. Нові стандарти у підготовці фахівців з реклами і зв'язків з громадськістю в контексті Болонського процесу / В. О. Шиян // *Неперервна професійна освіта : теорія і практика : наук.-метод. журн. ; Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка, Благод. фонд ім. Антона Макаренка. – К., 2015. – Вип. 1-2. – С. 78-82.*

11. Palea, A. The Public Relations Professional. The Elements of Identity / A. Palea // *Professional Communication and Translation Studies: international peer-reviewed conference proceedings ; Politehnica University of Timisoara. – Timisoara, 2014. – No. 7 (1-2). – P. 17-22.*

Natsionalnyi pedahohichnyi universytet imeni M. P. Dragomanova [in Ukrainian].

5. Kotlova, L. O. (2014). Formuvannia konfliktolohichnoi kompetentnosti maibutnikh praktychnykh psykholohiv [The formation of conflict competence of future psychologists]. *Praktychna psykholohiia osvity XXI st.: problemy ta perspektivy – Education psychology and the 21st century: problems and perspectives: Proceeding of All-Ukraine research and practice conference*. (pp. 180-184). Uman: Umanskyi derzhavnyi pedahohichnyi universytet im. Pavla Tychny [in Ukrainian].

6. Melnychenko, A. A. & Kyrychok, A. P. (2014). Do pytannia vdoskonalennia vitchyznianoї systemy pidhotovky fakhivtsiv u sferi zviazkiv z hromadskistiu [On the issue of improving the national system of training in public relations]. *Derzhava ta rehiony. Seriya: Sotsialni komunikatsii – The state and the regions*, 4, 142-146 [in Ukrainian].

7. Mukhina, L. M. (2015). Teoretiko-metodologichni pidkhody do rozglyadu ponyattia konfliktolohichnoi kompetentnosti yak skladovoi profesiinoi kompetentnosti vykladacha [Theoretical and methodological approach to the concept of conflict competence as a component of teacher's professional competence]. *Aktualni problemy psykholohii: zbirnyk naukovykh prats Natsionalnoi akademii pedahohichnykh nauk Ukrainy, Instytut psykholohii im. H. S. Kostyuka –*

Topical issues of psychology: Collection of scientific papers of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, G. S. Kostiuk Institute of Psychology, 38, 328-339. (Vols. 7) [in Ukrainian].

8. Syrova, H. O. Shapoval, L. H. & Shapoval, O. V. (2012). Konfliktolohichna kompetentnist yak skladova pedahohichnoi diialnosti vykladacha VNZ [Conflict competence as a component of university teacher's work]. *Vprovadzhenia novykh tekhnolohii za kredytno-modulnoi systemy orhanizatsii navchalnoho protsesu u VM(F)NZ III-IV rivniv akredytatsii – Implementation of new technologies of credit-unit system in the organisation of educational process of higher medical education institutions (3-4th level of accreditation): Proceedings of All-Ukraine research and practice conference dedicated to 55th anniversary of I. Ya. Horbachevsky Ternopil State Medical University. (pp. 561-562). Ternopil [in Ukrainian].*

9. Chumikov, A. N. & Bocharov, M. P. (2010). *Svyazi s obschestvennostyu: teoriya i praktika [Public Relations: Theory and Practice]*. Moscow: Delo ANH [in Russian].

10. Shyian, V. O. (2015). Novi standarty u pidhovtovtsi fakhivtsiv z reklamy i zviazkiv z hromadskistiu v konteksti Bolonskoho protsesu [New standards in training specialists in advertising and public relations in the context of the Bologna Process]. *Neperervna profesiina osvita: teoriia i praktyka – Lifelong professional education: theory and practice, 1-2*, 78-82. [in Ukrainian].

11. Palea, A. (2014). The Public Relations Professional. *The Elements of Identity Professional Communication and Translation Studies: international peer-reviewed conference proceedings of Politechnica University of Timisoara, 7 (1-2)*, 17-22 [in English].

Ирина Игоревна Титаренко,

*аспирант кафедри психології та педагогіки,
Національний університет «Києво-Могилянська Академія»,
ул. Григорія Сковороди, 2, г. Київ, Україна*

КОМПОНЕНТЫ ФОРМИРОВАНИЯ КОНФЛИКТОЛОГИЧЕСКОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ БУДУЩИХ СПЕЦИАЛИСТОВ ПО РЕКЛАМЕ И СВЯЗЯМ С ОБЩЕСТВЕННОСТЬЮ

Профессиональное развитие личности происходит в процессе познания ею функциональных задач профессии, осознание собственной роли в ней и обеспечивается через целенаправленное включение в систему профессиональной подготовки. Как известно, для профессиональной среды характерна конфликтность, поэтому в процессе профессиональной подготовки в вузе необходимо воспитывать у студентов стремление к гармонизации межличностных отношений для плодотворного сотрудничества субъектов профессиональной деятельности; обеспечивать получение ими особых, профессионально-ориентированных конфликтологических знаний с целью адекватного восприятия и понимания конфликтов; развивать конфликтологические умения для эффективной реализации профессиональных функций в условиях конфликта; направлять студентов к приобретению практического опыта разрешения конфликтов с целью уменьшения деструктивного воздействия и перевода их в конструктивное русло. В связи с этим приобретает актуальность проблема формирования конфликтологической компетентности будущих специалистов в процессе профессиональной подготовки. Целью статьи является уточнение сущности понятия «конфликтологическая компетентность будущих специалистов по рекламе и связям с общественностью» через анализ компонентов ее формирования в процессе профессиональной подготовки. На основе анализа психолого-педагогической литературы и требований к подготовке специалистов по рекламе и связям с общественностью конфликтологическая компетентность была определена как интегрированное личностное образование, которое способствует качественно осуществлению профессиональной деятельности в условиях конфликта. Компонентами формирования конфликтологической компетентности будущих специалистов по рекламе и связям с общественностью являются 33отивационно-ценностный (направленность личности на конструктивное разрешение конфликта), когнитивно-практический (совокупность интегрированных знаний по различным учебным дисциплинам о конфликте и способах его преодоления), контрольно-корректирующий (конфликтологическая позиция как система волевых и эмоционально-оценочных отношений к профессиональной деятельности в условиях конфликта). Перспективами дальнейших исследований является теоретическое обоснование технологии формирования конфликтологической компетентности будущих специалистов по рекламе и связям с общественностью.

Ключевые слова: конфликтологическая компетентность, компонент, будущие специалисты по рекламе и связям с общественностью.

Iryna Titarenko,

*post-graduate student, Department of Psychology and Pedagogy,
National University of "Kyiv-Mohyla Academy",
2, H. Skovorody Str., Kyiv, Ukraine*

COMPONENTS OF THE FORMATION OF CONFLICT COMPETENCE IN FUTURE SPECIALISTS IN ADVERTISING AND PUBLIC RELATIONS

Professional development of an individual occurs in the process of understanding his/her functional tasks of the profession, awareness of his/her own role in it and is provided through purposeful involvement into the system of train-

ing. It is known that professional environment is characterized by conflictogenity, thus, the following measures are required in the process of professional training at higher educational institutions: to form students' desire for harmonization of interpersonal relationships with the aim of fruitful cooperation of the entities engaged in professional activity; to provide students' acquisition of specific professionally oriented conflictological knowledge in order to perceive and understand the conflicts adequately; to develop conflictological skills of future professionals for their effective performance of professional duties in conflict situations; to induce students to gain practical experience in conflict resolution in order to reduce the destructive impact and turn them in a constructive direction. Consequently, the problem of forming conflict competence in future professionals in the course of training becomes topical. Based on the review of literature on psychology and pedagogy as well as requirements for training specialists in advertising and public relations, conflict competence has been defined as an integrated personal formation that facilitates successful performance in conflict situations. The following components of the formation of conflict competence of specialists in advertising and public relations have been distinguished: value and motivational (personal orientation at creative conflict resolution); cognitive and practical (combination of integrated knowledge on different subjects related to conflicts and ways of their elimination); testing and correctional (conflictological attitude as a system of volitional, emotional and evaluative attitudes towards professional activity in conflict situations). Prospects for further research involve theoretical justification of the technology of forming conflict competence in future specialists in advertising and public relations.

Keywords: conflictological competence, component, future specialists in advertising and public relations.

Рецензент: д. філос. н., проф. А. М. Гірник

Подано до редакції 07.06.2016

УДК: 378.1:78:17.023.34

Наталя Михайлівна Толстова,
викладач кафедри теорії музики і вокалу,
Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського,
вул. Фонтанська дорога, 4, м. Одеса, Україна

РЕАЛІЗАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИКИ ДО ФАХОВОГО САМОВДОСКОНАЛЕННЯ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ СПІВУ

У статті розглядаються проблеми формування готовності майбутніх вчителів музики до фахового самовдосконалення у процесі їх вокальної підготовки; схарактеризовані компоненти фахової компетентності, у формуванні яких вокальна підготовка відіграє важливу роль. Обґрунтовані педагогічні умови формування готовності майбутніх вчителів музики до фахового самовдосконалення у процесі вокальних занять та наведені статистичні дані діагностики, узагальнення яких дозволило дійти висновку щодо ефективності формування досліджуваного феномену на заняттях з постановки голосу.

Ключові слова: вчитель музики, постановка голосу, готовність до фахового самовдосконалення, педагогічні умови.

Постановка проблеми. Формування готовності студентів до фахового самовдосконалення, стимуляція в них прагнення вчитися впродовж усього життя визнаються одним із пріоритетних завдань освітньої системи у програмних документах – Державній національній програмі «Освіта» (Україна ХХІ століття), Національній доктрині розвитку освіти України у ХХІ столітті, Концепції громадянського виховання особистості в умовах розвитку української державності.

Актуальність формування в майбутніх вчителів музики готовності до фахового самовдосконалення посилюється в умовах сьогоденного стрімкого збагачення науково-педагогічного та мистецько-інформаційного простору, оновлення комунікативних і музично-освітніх технологій, посилення потоку -

стихійно-неконтрольованих та різноманітних за художньою якістю музичних вражень.

Проблема підготовки майбутніх фахівців до самовдосконалення зазначена як одна з найбільш важливих для педагогічної науки, про що свідчать матеріали ЮНЕСКО та дослідження науковців у різних аспектах.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Готовність до самовдосконалення в науковій літературі розглядається як умова втілення викладачами нових підходів, педагогічних ідей та технологій у освітянську практику (Л. Григоренко, А. Линенко); здатність фахівців до самовдосконалення у галузі музичного мистецтва й освіти визнається важливим чинником розвитку культури суспільства (Е. Абдуллін,